

Parameterspecifieke richtlijnen

INHOUD

1	Doel en toepassingsgebied	3
2	PFAS	3
3	Vluchtige (organische) parameters	3
4	Zware metalen	5
5	Cyanides	5

1 DOEL EN TOEPASSINGSGEBIED

Deze procedure is nieuw.

De methode beschrijft de specifieke richtlijnen die moeten gevolgd worden bij de monsterneming van diverse matrices waaronder bodem, waterbodem, steekvaste bodemmateriaal, niet-steekvaste bodemmateriaal, grondwater, oppervlaktewater, drinkwater en vaste, pasteuze of vloeibare afvalstromen voor de analyse op specifieke parameters.

2 PFAS

Wanneer monsternames gebeuren in het kader van PFAS-analyses, moet rekening worden gehouden met volgende richtlijnen:

- Bij monsterneming mag enkel gebruik worden gemaakt van materialen die geen PFAS afgeven/uitlogen.
- Elk rechtstreeks contact met het monster moet worden vermeden. Dit houdt in dat het monster moet worden genomen met een gereinigd hulpmiddel of met behulp van handschoenen waarvan kan worden aangetoond dat ze geen PFAS uitlogen.
- Reinigen van materiaal:
 - Enkel met water van drinkwaterkwaliteit;
 - Bij de toepassing van reinigingsmiddel mag enkel gebruik gemaakt worden van PFAS-vrije detergents en moet grondig worden nagespoeld.
- Het gebruik van koelelementen wordt toegestaan onder de volgende voorwaarden:
 - De koelelementen vertonen geen lekken;
 - Alleen harde koelelementen worden toegestaan, flexibele koelelementen worden niet toegestaan omdat ze een grotere kans op scheuren hebben.
- Er wordt geen beperking opgelegd in te dragen regen-, veiligheids- en andere kledij als aan volgende voorwaarden wordt voldaan:
 - Rechtstreeks contact met het monster moet worden vermeden;
 - Afloop van hemelwater via de kledij in het monster moet worden vermeden;
- Bij het uitleggen en homogeniseren/kwarteren van monsters is het gebruik van zuivere, droge HDPE kunststof gootjes of kunststoffolie alleen toegestaan wanneer deze niet worden beschadigd bij het vullen van de recipiënten. Als dit niet kan worden gegarandeerd, moeten bodemonsters worden uitgelegd op zuivere, onbehandelde jute (zakken).

Daarnaast gelden nog deze bijkomende richtlijnen voor de volgende matrices:

- (Grond)water: geen filtratie van monsters op het terrein.

3 VLUCHTIGE (ORGANISCHE) PARAMETERS

Voor de bepaling van vluchtige (organische) parameters (VOS) kan een uitgebreide monsterneming (i.e. mengmonster) tot aanzienlijke verliezen leiden, door langdurig en/veelvuldig contact aan de lucht bij het nemen van meervoudige grepen, door manipulaties bij het homogeniseren van grepen en verdelen tot laboratoriummonster(s), vervluchtiging en diffusie door ongeschikte verpakking, etc.

Wanneer monsternames gebeuren in het kader van analyses op vluchtige (organische) parameters, moet rekening worden gehouden met de volgende algemene richtlijnen:

- Bij monstername moet het recipiënt volledig gevuld worden zonder headspace en dit in 1 beweging.
- Analyses voor vluchtige (organische) parameters mogen niet worden uitgevoerd op mengmonsters.
- Een puntmonster voor vluchtige parameters bestaat vaak uit slechts één greep. Hiervan moet melding gemaakt worden op het monsternemingsformulier en overgenomen op het verslag.
- Als toch meerdere grepen kunnen genomen worden, moeten deze (rechtstreeks) in lagen gevuld worden in de monsterrecipiënt.
- Geen meng- of homogeniseer- of verdeelhandelingen ter plaatse uitvoeren. Als meer dan één laboratoriummonster nodig is, wordt een afzonderlijke monsterneming voor ieder laboratoriummonster uitgevoerd.
- Monsters na monsterneming zo snel mogelijk koel bewaren en transporteren voor de overdracht aan het analyselaboratorium.

Daarnaast gelden nog deze bijkomende richtlijnen voor de volgende matrices:

- Bodem:
 - Monstername moet ongeroerd gebeuren m.b.v. liners of steekbussen.
 - Steekbussen die gebruik maken van de Folie Sampler Set mogen niet worden toegepast in het kader van analyses naar vluchtige (organische) parameters.
- Steekvaste bodemmateriële:
 - Monstername moet ongeroerd gebeuren m.b.v. liners of steekbussen.
 - Steekbussen die gebruik maken van het Folie Sampler Set mogen niet worden toegepast in het kader van analyses naar vluchtige (organische) parameters.
 - Omdat uit de bovenste laag van een partij al uitdamping van vluchtige parameters kan zijn opgetreden, moet u eerst deze bovenste laag verwijderen. U schept of boort hiervoor tot een diepte van minimaal 25 cm en verwijdert dat materiaal voor u het monster neemt.
 - In geval van monstername met een bulldozer, wiellader, ... neemt u het puntmonster zo goed als mogelijk ongeroerd, op de plaats waar de wiellader, bulldozer,... het materiaal voor een subpartij heeft weggenomen. Neem het ongeroerd monster onmiddellijk na het scheppen met de wiellader.
 - Als u een duplo monstername moet uitvoeren (monster en monster voor tegenanalyse) neemt u beide ongeroerde monsters zo dicht mogelijk naast elkaar.
- Grondwater:
 - Monstername mag niet worden uitgevoerd met de kogelklepmonsternemer.
 - Monstername mag niet gebeuren uit peilbuizen met een snijdend filter behalve wanneer het snijdende peilbuizen betreft die geplaatst werden vóór 18/01/2012.
 - Turbulentie en belvorming in de monsternameslangen moet steeds vermeden worden. Indien turbulentie of belvorming optreedt en het monsternamedebiet kan niet meer worden verlaagd (zie richtlijnen CMA/1/A.2) moet dit in het veldverslag vermeld worden.
 - Instelling van het monsternamedebiet moet voldoende laag zijn en mag de waarde van 0,2 L/min niet overschrijden.
 - Monsters mogen niet worden gefiltreerd.
 - Als na de monstername nog luchtballen aanwezig zijn in het recipiënt, mag dit recipiënt niet worden bijgevoerd maar moet een nieuw recipiënt worden gevuld.
- Oppervlaktewater, drinkwater, afvalwater:
 - Monsters mogen niet worden gefiltreerd.

- Als na de monsternaming nog luchtbelletjes aanwezig zijn in het recipiënt, mag dit recipiënt niet worden bijgevuld maar moet een nieuw recipiënt worden gevuld.
- Waterbodem, niet-steekvaste bodemmateriële:
 - Monsternaming gebeurt door het nemen van een apart puntmonster.
 - De monsternaming bestaat uit slechts één greep waarbij het recipiënt zo snel mogelijk, in één handeling, gevuld wordt zonder headspace.
 - Steekbussen die gebruik maken van de Folie Sampler Set mogen niet worden toegepast in het kader van analyses naar vluchtige (organische) parameters.
 - De plaats en diepte waar het puntmonster genomen wordt, moet gedocumenteerd worden op het monsternamingformulier.
- Vloeibare materiële:
 - Voor de monsternaming is de vacuümpomp minder geschikt, wegens het verlies van vluchtige parameters.

4 ZWARE METALEN

Wanneer monsternames gebeuren in het kader van analyses op zware metalen, moet rekening worden gehouden met deze richtlijnen voor de volgende matrices:

- Grondwater:
 - Monsternaming mag niet worden uitgevoerd met de kogelklepmonsternemer.
 - Monsternaming mag niet gebeuren uit peilbuizen met een snijdend filter behalve wanneer het snijdende peilbuizen betreft die geplaatst werden vóór 18/01/2012.
 - Turbulentie en belvorming in de monsternameslangen moet steeds vermeden worden. Indien turbulentie of belvorming optreedt en het monsternamedebiet kan niet meer worden verlaagd (zie richtlijnen CMA/1/A.2) moet dit in het veldverslag vermeld worden.
 - Instelling van het monsternamedebiet moet voldoende laag zijn en mag de waarde van 0,2 L/min niet overschrijden.
 - Filtratie moet onmiddellijk in het veld gebeuren.

5 CYANIDES

Bij de monsternaming dienen de nodige voorzorgen hieromtrent genomen te worden om ontbinding van complexe cyanides onder invloed van licht tegen te gaan. Het labomonster wordt daarom aangeleverd in een lichtwerend recipiënt of in een donkere omgeving bewaard (bv. bewaren in een koelbox of omwikkelen met aluminiumfolie).

Daarnaast gelden nog deze bijkomende richtlijnen voor de volgende matrices:

- ~~Grondwater: afzonderlijk grondwatermonster in het veld filtreren over membraanfilter van 0,45 µm voor totaal en vrije CN.~~